

Bildande av naturreservatet Stora Hoberget i Norbergs kommun

(4 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som avgränsas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Naturreservatets namn skall vara Stora Hoberget.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att angivna föreskrifter skall gälla för reservatet (se reservatsföreskrifter).

Länsstyrelsen fastställer samtidigt, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen för reservatet (bilaga 2). Förvaltare av reservatet skall vara Länsstyrelsen.

Uppgifter om naturreservatet

Objektnamn	Stora Hoberget
RegDOS-id	2002965
Skyddsform	Naturreservat
Län	Västmanland
Kommun	Norberg
Församling	Karbenning
Lägesbeskrivning	Ca 13 km sydost om Norbergs tätort
Kartor	Terrängkarta: 12G SV Fastighetskarta: 12G0c, 12G0d
Naturgeografisk region	27. Skogslandskapet norr om gränsen för norrlandsterrängen
Fastigheter	Del av Högfors 6:1, del av Örbäck 3:18, del av Örbäck 2:19 och del av Örbäck 7:1
Areal	86 ha, varav produktiv skogsmark 65 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västmanlands län

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet Stora Hoberget är att bevara och främja naturvärden som är knutna till gammal hällmarkstallskog och barrblandskog av typen västlig taiga. Strukturer som solbelyst död ved samt gamla och senvuxna träd ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning. Skyddsvärda arter av t.ex. vedlevande skalbaggar och kryptogamer ska ha gynnsamt tillstånd. Friluftsliv ska kunna bedrivas i hela reservatet, och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

Syftet ska uppnås genom att området i huvudsak lämnas för fri utveckling. Vid behov kan dock åtgärder, t.ex. bränning, för att gynna den biologiska mångfalden utföras. Asp ska gynnas inom vissa områden, t.ex. i storblockiga branter och bergssprickor.

Beskrivning av området och skäl för beslut

Stora Hoberget ligger i nordvästra delen av den s.k. Hälleskogen, vilken utgörs av ett stråk med tallhällmarker mellan Fagersta-Norberg i väster och Svartådalen i öster. Objektet omfattar ett 86 ha stort skogsområde som till stor del består av glest tallbevuxna hällmarker där även gran och björk förekommer. Mellan hällarna och i sluttningarna växer barrblandskog med inslag av björk och i en förkastningsspricka samt i några blockrika partier förekommer äldre aspar. Inom området finns flera mindre myrar. Området utgörs huvudsakligen av Stora Hoberget med en högsta punkt på 177,7 m.ö.h. I objektets södra del skjuter det betydligt mindre Lilla Hoberget ut.

Området innehåller ett flertal rödlistade arter samt ett stort antal arter som indikerar höga naturvärden. Naturvärdena är huvudsakligen knutna till solexponerade lågor och högstubbar samt till exponerade grova eller senvuxna träd. Dessa substrat hyser en för Västmanlands län mycket intressant fauna av ovanliga vedlevande skalbaggar, t.ex. skrovlig flatbagge (*Calitys scabra*), avlång flatbagge (*Grynocharis oblonga*), raggbock (*Tragosoma depsarium*), nordlig rödbeck (*Ampedus suecicus*), grönhjon (*Callidium aenum*) och tallfjällknäppare (*Lacon conspersus*). Ett flertal vedlevande skalbaggar knutna till asp, t.ex. grön aspvedbock (*Saperda perforata*) och asppraktbagge (*Descarpentriesina variolosa*) förekommer också inom området. De rödlistade kryptogamerna rundfjädermossa (*Neckera bessi*), lunglav (*Lobaria pulmonaria*) och aspgelélav (*Collema subnigrescens*) har enstaka förekomster i naturreservatet. Naturvärdena har uppkommit genom lång skoglig kontinuitet och genom att skogen endast nyttjats extensivt.

Skälen för att området skyddas som naturreservat är att det är ett angeläget allmänt intresse att gamla skogar med dess arter, strukturer och livsmiljöer, bevaras och främjas. Faunan och florán i området är känslig för miljöförändringar och missgynnas av skogsbruk. Naturreservatets bildande är en del i arbetet med att uppnå det av riksdagen beslutade miljömålet om långsiktigt skydd av skogsmark, Levande skogar delmål 12.1.

Länsstyrelsen finner att en reservatsbildning är förenlig med bestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och att den för Norbergs kommun gällande översiktsplanen inte utgör något hinder för reservatsbildning.

Vid avvägning mellan enskilda och allmänna intressen, i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken, har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. avverka, röja, skogsodla eller utföra annan skogsbruksåtgärd
2. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
3. utfylla, tippa, spränga, schakta, gräva, dämma, nydika, dikesrensa, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning
4. uppföra byggnad eller annan anläggning (exempelvis väg, mast, antenn, luft- eller markledning)
5. uppföra stängsel eller annan hägnad
6. anordna upplag
7. jaga fågel
8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen
9. upplåta mark för tävlings- eller övningsändamål exempelvis skyttetävling, orienteringstävling eller militära övningar

Utan hinder av ovanstående föreskrifter är det tillåtet att:

- utföra nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning
- underhålla befintliga traktorvägar, markerade på beslutskarta (bilaga 1)
- på ett varsamt sätt underkvista gran och röja enstaka unggranar kring befintliga älgpass

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelse att tåla visst intrång

Fastighetsägare och innehavare av särskilt rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gräns i terrängen
2. utplacering av informationstavlor
3. dokumentation och uppföljande undersökningar av markförhållanden, flora och fauna
4. anläggning av parkeringsplats för allmänheten
5. utförande av åtgärder, t.ex. bränning, ringbarkning eller luckhuggning, för att gynna biologisk mångfald

Allt utfallande virke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller förvaltaren av reservatet.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

1. tälta
2. göra upp eld
3. cykla eller rida
4. klättra i boträd eller på annat sätt avsiktligt störa djurlivet
5. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar samt skada vegetation eller naturföremål i övrigt t ex genom att insamla växter eller svampar, med undantag för bär och matsvamp för husbehov
6. insamla insekter eller andra ryggradslösa djur
7. anbringa tavla, skylt, affisch, orienteringskontroll eller andra markeringar, eller permanent snitsla spår
8. använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål eller motsvarande
9. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur
10. ändra florans eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter

Föreskriften C 9 gäller inte markägare och innehavare av särskild rätt vid jakttillfällen.

Föreskrifterna under A och C skall inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för reservatets skötsel enligt fastställd skötselplan, ej heller för vetenskapliga undersökningar med syfte att öka kunskapen om de biologiska värdena. För sådana vetenskapliga undersökningar krävs dock Länsstyrelsens godkännande.

Länsstyrelsen erinrar om att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller omedelbart, även om de överklagas.

Ärendets handläggning

Områdets naturvärden uppmärksammades i samband med en inventering av vedlevande skalbaggar i naturskogsartade barrblandbestånd i Örbäck-Nyhyttan år 2001. Kompletterande inventering av vedlevande skalbaggar utfördes i området under år 2005. Två mindre objekt inom området klassades som nyckelbiotoper av Skogsstyrelsen år 1996.

Naturreseptatet har stakats ut och mätts in av Lantmäteriet. En värdering av området genomfördes av Svensk fastighetsvärdering AB i samråd med markägarna och på uppdrag av Länsstyrelsen.

Samråd har enligt 26 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen, samt enligt 25 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. med Norbergs kommun.

Länsstyrelsen har enligt 27 § verksförordningen (1995:1322) utrett föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser och dokumenterat utredningen i en konsekvensutredning. Ekonomistyrningsverket har lämnats tillfälle att yttra sig i frågan och om konsekvensutredningen. Ekonomistyrningsverket har inte inkommit med något yttrande.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken har enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. förelagts att inom en tid av sex veckor framställa eventuell erinran mot bildande av naturreseptatet Stora Hoberget. Förslaget till beslut har därutöver sänts på remiss till myndigheter och organisationer.

Markägaren till fastigheten Högfors 6:1 motsätter sig, i yttrande daterat den 7 september 2006, bildande av naturreseptatet. Markägaren anger som skäl att skogen är en viktig del i företagets verksamhet och en viktig råvaruförsörjare till företagets industrier samt att skogen inte är unik och att ett hänsynsfullt skogsbruk bedrivs på hällmarkerna och myrarna. Länsstyrelsen anser att området har höga naturvärden vilka motiverar att det skyddas som naturreseptat och att ett förbud mot skogsbruk är nödvändigt för att bibehålla och förstärka dessa värden. Även ett hänsynsfullt skogsbruk inom området skulle minska framtida tillgång på död ved. Markägaren anser vidare att syftet med naturreseptatet motverkas om området lämnas för fri utveckling eftersom många av arterna är beroende av solbelyst död ved. En stor del av området utgörs av tallskog på tunt jordtäckte och Länsstyrelsen anser att solbelyst död ved i dessa delar åstadkoms genom att det i huvudsak lämnas för fri utveckling. Skötselplanen hindrar dock inte att åtgärder för att gynna den biologiska mångfalden utförs vid behov. Bevarandemål och skötselåtgärder har förtydligats

och preciserats i skötselplanen. I förhandlingen mellan markägaren och staten har markägaren erbjudits och accepterat ersättningsmark.

Övriga markägare, innehavare av särskild rätt, myndigheter eller andra remissinstanser har inte framfört någon erinran mot bildandet av naturreservatet. Förhandlingen mellan staten och markägarna till fastigheterna Örbäck 3:18, Örbäck 2:19 och Örbäck 7:1 är avslutad och markägarna har fått ekonomisk ersättning.

Gränsen för naturreservatet har ändrats i enlighet med önskemål från markägarna till fastigheten Örbäck 3:18, vilket innebär att naturreservatsarealen har utökats med sju ha jämfört med remissförslaget.

Markägaren till fastigheten Högfors 6:1 och Jägarförbundet Västmanland anser att fågeljakt utan inskränkningar ska kunna bedrivas i naturreservatet. Länsstyrelsen delar inte denna uppfattning. Tjäder, som förekommer inom området, är en art som är utpekad i EU:s fågeldirektiv, och även om tjädern rör sig över ett större område än naturreservatet anser Länsstyrelsen att fågeljakt inom reservatets gränser ska förbjudas.

Flera markägare påpekar att motorfordonstrafik för uttransport av fäلت större klövvilt ska vara tillåten. Hämtning av fälld älg, hjort eller vildsvin till lämpligast belägna bilväg får, enligt terrängkörningsförordningen (1978:594) under vissa omständigheter utföras med motordrivna fordon. Denna rättighet är inte begränsad i reservatsföreskrifterna.

Länsstyrelsen finner att de erinringar som framförts inte ger någon anledning till att avstå från naturreservatsbildning.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservat.

Insektsangrepp m.m.

Eftersom området i stort skall lämnas för fri utveckling skall vindfällerna och stormskadad skog lämnas. Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen (1979:429) kommer efter naturreservatsbildningen att vara statens ansvar.

Ersättningstalan

I de fall överenskommelse med sakägare om ersättning inte träffats vid tidpunkten för detta beslut fortsätter förhandlingen om ersättning, dock längst ett år efter att beslutet vunnit laga kraft. Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste

sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap. 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslut om kungörelsedelgivning, se bilaga 3.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet (formulär nr 11), bilaga 4.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd. C, vilka gäller omedelbart.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit landshövding Mats Svegfors, beslutande och naturvårdshandläggare Karin Wiklund, föredragande, samt länsråd Håkan Eriksson, länsassessor Torsten Eriksson, planhandläggare Tobias Malmgren antikvarie Sofia Andersson enhetschef Anna Olofsson.

Mats Svegfors

Karin Wiklund

Bilagor:

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Beslut om kungörelsedelgivning
4. Hur man överklagar, formulär nr 11

